

— Առողջութիւնը լաւ վիճակի մէջ է, վասնզի ույդ կղզին շատ գեղեցիկ է՝ օդն առողջ, նարնջի եւ լիմոնի ծառերով զարդարուած, թէպէտ խիստ պահպանութեամբ կը հսկեն, որ չի փախչի. ընտանիքն էլ բոլորը լաւ են: Իսկ ազատելու յոյս չլինիլ կարելի չէ, ինչպէս յայտնի է, կայսրը իրեն խոստացել է երդմամբ ազատութիւն, բայց պալատին մէջ կան թշնամիք, որ կը ջանան յետաձգել այդ խոստմունքը, ինչպէս ես կրցայ իմանալ:

— Կրնա՞նք իմանալ ինչպիսի անձինք են, որ քեզ այդ տեղեկութիւնք տուին:

— Այո, իշխանուհի, Թեոդոս զօրավար Երիզացի, որ ձեր որդւոյն Ասպետին շատ բարեկամ կ'երէի, նա ինձ հրամայեց գաղտնի երթալ եւ տեսնել եւ լուր բերել իշխանին համար: Կայսրը առջի մարդը չէ բոլորովին փոխուած՝ քանի որ տարիքը կառնու, կը թուլանայ, Մարտինէ կայսրուհին է, որ կը կառավարէ երկիրը, եւ դժբախտաբար այդ կինը չէ, որ գիտէ լաւ կառավարել, այլ խելքը, միտքը թագաժառանգին տեղ իւր որդին անցնելու լինելով, իւր ձեռնասուններն առաջ կը բշտէ, եւ այսպէս ամէն կարգ, կանոն տակնուլոյս եղած է:

Նոյն միջոցին սպասաւոր մը ներս մտաւ իմացնելու թէ Թեոդորոս Ռշտունին հասաւ. եւ երբ եկաւ զօրավարը՝ մեծ յարգանք ողջունեց Տիկինը եւ ներկա անձինքը, ահա հանեց Ներսէս երկու նամակները Ասպետին եւ Երիզացի Թեոդորոսի կողմանէ: Մեծ ուշադրութեամբ կարդաց իշխանը, եւ կարելի չէր իմանալ իր երեսէն սոցայ պարունակութիւնը, մինչեւ Տիկինը չի կարենալով համբերել, հարցուց.

— Այդ նամակներէն կրնա՞ս մեզի տեղեկութիւն տալ, իշխան, թէ որդիս Ասպետը, ի՞նձ պիտի դառնայ:

— Ո՞ր էր թէ այդ ձեր փափագը, իշխանուհի, որ իմ նաեւ մեծ փափագս է, կատարուէր, վասնզի Ասպետին Զայաստան դառնալը, աս միջոցին մեզի կեանք կրնայ տալ. դուք հոս Զայաստանի մէկ ծայրը չէք գիտեր թէ ի՞նչ սոսկալի արշաւանք կրեց եւ ի՞նչ վիճակի մէջ է աշխարհիս արեւելեան կողմը...

Եւ սկսաւ պատմել Նախջեւանի, Գողթան, Կ'ոգովտի գաւառաց անցքերը: Եւ ասոնք ամէնքը յիշելէն վերջ՝ դառնալով Ներսէսի՝

— Ահա ասոնք ամէնքը յունացո՞ր քաջութիւններուն արդիւնքն են,— ըսաւ:

— Խնդրեմ, իշխան, զիս յունաց ստացուածք մ'ըներ, վասնզի ես իրենց ծառայութեան մէջ մտած լինելովս, իմ հայութիւնս երբեք ուրացեալ չեմ, հոգով,